

MIESZKAĆ W PORCIE**HCU** | HafenCity University
HamburgWydział Architektury
Politechniki GdańskiejHafenCity
University
Hamburg

Miasto Gdynia

Towarzystwo Urbanistów
Polskich
o / GdańskIzba Architektów
Rzeczypospolitej PolskiejFundacja Współpracy
Polsko - Niemieckiej**Tytuł wystawy:****„Gustav Oelsner – światło, powietrze, barwa”****Data:** 1 kwiecień - 31 maja 2011**Tytuł inauguracyjnej konferencji naukowej:****„Mieszkać w porcie”*****Idealy początków Modernizmu a miasto współczesne.***

Cześć pierwsza: „Gustav Oelsner - architekt Altony/Hamburg na tle epoki”

Cześć druga: „Gdynia i Hamburg – mieszkalnictwo na tle aktualnych tendencji urbanistycznych kształtowania frontu wodnego miast portowych”

Data: 31 marzec - 2 kwiecień 2011**Miejsce konferencji i wystawy:** Muzeum Miasta Gdynia**Język konferencji:** polski/angielski (tłumaczenie
symultaniczne)**Organizatorzy:**WAPG Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej,
HCU Hafencity Universität Hamburg,
Gustav-Oelsner-Gesellschaft Hamburg,
TUP Towarzystwo Urbanistów Polskich o/Gdańsk,
Miasto Gdynia we współpracy z POIA Pomorską Okręgową
Izbą Architektów**Komitet naukowy:**Prof. dr hab. Romana Cielątkowska (WAPG)
Prof. dr hab. Sławomir Gzell (WAPW)
Prof. dr hab. Nina Juzwa (WAPŚI, KAIU PAN)
Prof. dr hab. Mieczysław Kochanowski (TUP o/Gdańsk)
Dr hab. Piotr Lorens (WAPG, TUP o/Gdańsk)
Prof. Dr Peter Michelis (HCU Hamburg, Gustav-Oelsner-
Gesellschaft Hamburg)
Dr hab. Lucyna Nyka (WAPG)
Prof. dr hab. Zbigniew Paszkowski (ZUT, KAIU PAN)
Prof. dr hab. Jadwiga Roguska (WAPW)
dr Gabriela Rembarz (WAPG)**Sekretarz naukowy i organizacyjny konferencji:**
dr Gabriela Rembarz, grem@pg.gda.pl**Sekretariat organizacyjny:**Wydział Architektury Politechniki Gdańskiej:
Zofia Bołtakis, zobol@pg.gda.pl**Komisarze wystawy:** Prof. dr Pater Michelis, dr Bartosz
Macikowski, dr Małgorzata Kostrzewska**Patronat honorowy:**Komitet Architektury i Urbanistyki Polskiej Akademii
Nauk
Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej
Akademii Nauk
Komisja Planowania Przestrzennego Polski Północnej
Polskiej Akademii Nauk
ICOMOS**Współfinansowane:**Alfred Toepfer Stiftung F.V.S Hamburg,
Körber Stiftung/Hamburg,
Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej**Główny sponsor komercyjny:**

Firma Petersem-Tegl, Dania

Koncepcja wystawy:

Gustav Oelsner był w latach 1924-1933 architektem miejskim (Stadtbaurat) historycznie związanego z Królestwem Danii samodzielnego miasta Altona, które od 1937 roku stanowi dzielnicę Hamburga. Dzięki współpracy i przyjaźni z Oelesner'a z Fritzem Schumacherem, architektem Hamburga w latach 1909-1933, powstał pierwszy wspólny dla Altony i Hamburga plan zagospodarowania przestrzennego obu miast.

Niemiec pochodzenia żydowskiego urodzony w roku 1879 w Poznaniu. Absolwent berlińskiej szkoły architektury, reprezentant reformatorów spod znaku „Neues Bauens”, pozostawał jednocześnie pod silnymi wpływami holenderskiego ruchu De Styl. W latach 1904 -1923 praktykował we Wrocławiu i Katowicach. Swoją działalność w Altonie (pod Hamburgiem) zmuszony był przerwać w roku 1933 wypędzony przez nazistów. Na emigracji w Stambule (Turcja) podjął pracę profesora akademickiego, będąc do 1949r. jednocześnie doradcą tamtejszych władz lokalnych w kwestiach mieszkalnictwa i planowania. Po wojnie powrócił do Altony by podjąć pracę architekta przy odbudowie i przebudowie Hamburga.

Główny cel działalności Oelsner'a w Altonie, mieście przemysłowym funkcjonującym w cieniu wielkiego portu, stanowiła poprawa jakości środowiska zamieszkania. Wspierając budownictwo komunalne pracował zarówno nad nowym programem architektonicznym budownictwa

Koncepcja konferencji:

Konferencja „Mieszkać w porcie” została zaproponowana jako wydarzenie otwierające wystawę poświęconą dokonaniom Gustav'a Oelsner'a. Ideały przyświecające całej generacji architektów początków Modernizmu, do których należał Oelsner zestawione zostaną ze współczesnym miastem i dzisiejszymi priorytetami wpływającymi na obecnie podejmowane decyzje urbanistyczne.

Głównym celem konferencji jest pokazanie i porównanie dwóch aglomeracji Altona-Hamburg oraz Gdańsk-Gdynia w kontekście rozwoju procesu tworzenia się metropolii portowej. W tej analizie kwestia mieszkaniowa odgrywa dziś kluczową rolę. W celu głębszego zrozumienia charakteru dziś zachodzących przemian przestrzennych Gdyni i Hamburga w ramach konferencyjnych prezentacji pokazane zostaną przykłady realizowane z innych portowych miastach: Gdańsku i Szczecinie (Polska), Istambule i Izmirze (Turcja) oraz Lizbonie (Portugalia). We wszystkich tych miastach wykorzystanie uwalniających się od funkcji przemysłowej i portowo-stoczniowej obszarów nadwodnych staje się centralnym problemem rozwojowym obu miast w dążeniu do realizacji strategii rozwoju miasta kompaktowego i budowania nowoczesnego wizerunku gospodarczego. „Mieszkanie w porcie” niegdyś najgorszy adres, dziś symbol

Patronat medialny:

Gustav Oelsner + Mieszkać w porcie

społecznego, jak i rozwojem jakości miejskiej przestrzeni publicznej. W okresie wielkiej inflacji po 1923 pomimo głębokich gospodarczych problemów zdołał Oelsner zainicjować powstanie pierwszej komunalnej spółki budowlanej SAGA, która do dziś administruje 130.000 mieszkań na terenie całego Hamburga. W tym samym okresie Oelsner we współpracy z Maxem Brauer'em ówczesnym burmistrzem Altony (Oberbürgermeister) doprowadził do wykupu i skomunalizowania 7 rozległych parków. Powstał z nich system rozległych, publicznych terenów zielonych, z których rozciągają się widoki na hamburski port. Oba te projekty są do dziś istotne w rozwoju Altony i Hamburga.

Wystawa prezentująca dorobek Gustav'a Oelsner'a powstała w Hamburgu dzięki współpracy Hafencity Universität, Gustav Oelsner Gessellschaft oraz władz dzielnicy Altona/Hamburg. Prezentuje projekty Architekta Altony na modelach, planach (kopiach oryginalnych rysunków) i zdjęciach historycznych i współczesnych. Prezentacja wystawy w Gdyni wpisuje się w silnie obecny w mieście nurt dyskusji na temat międzywojennej architektury modernistycznej i jej roli w kształtowaniu bieżącej strategii rozwoju miasta. Prezentacja w Gdyni działalności architekta Gustav'a Oelsner'a, w niezwykle interesujący sposób łączy wiele wątków historycznych i współczesnych związanych z kwestiami zasad kształtowania struktur mieszkaniowych w mieście portowym.

społecznego prestiżu wymaga pogłębionej refleksji i uczciwej naukowej analizy. Jaka jest jakość dzisiejszego środowiska zamieszkania miasta portowego? Czy projekty mieszkaniowe realizowane aktualnie z widokiem na port zarezerwowane są tylko dla obecnych elit finansowych? Jakie szanse ma rewitalizacja historycznych, przyportowych, społecznych zespołów mieszkaniowych? Jaka rolę dla podnoszenia standardów środowiska zamieszkania miast portowych pełni kwestia wysokich jakości przestrzeni publicznej frontu wodnego? Czy i w jaki sposób ideały Oelsner'a i zatrudniającego go przez 80 laty władz, nadal równie silnie przyświecają współczesnym włodarzom miast portowych? Jak w Polsce i Niemczech początku XXI wieku rozumiane są osiągnięcia cywilizacyjne sprzed wieku: ogólnodostępna przestrzeń publiczna, rozwój systemu miejskich terenów zielonych, trwale wartości architektoniczne w budownictwie socjalnym: budynków mieszkaniowych i infrastruktury społecznej? Jakie dziś wartości bezwarunkowo należy dodać do tego pakietu i dlaczego? To kilka z licznych stale aktualnych pytań konferencyjnej dyskusji, do której wprowadzenie stanowić będzie historyczna sesja pierwszego dnia poświęcona Gustav'owi Oelsner'owi oraz prezentacji jego czasów w Polsce i Europie Wschodniej.

Warunki uczestnictwa:

Oplata konferencyjna: Uczestnictwo w konferencji jest odpłatne, a oplata konferencyjna wynosi 500 zł. Członkom TUP-u przysługuje oplata zniżkowa w wysokości 350 zł. Oplata pokrywa koszty uczestnictwa w obradach, materiałów konferencyjnych oraz posiłków jak w ostatecznym programie. Oplata nie pokrywa kosztów dojazdu i zakwaterowania uczestników.

Hotel: Na potrzeby uczestników konferencji wstępnie zarezerwowano pewną liczbę pokoi w Hotelu Gdynia, który jest położony w odległości bliskiego dojazdu pieszo od Muzeum Miasta Gdyni.

Wstępny program konferencji:

Dzień wstępny (31 marca 2011 – czwartek) – impreza towarzysząca:

9.00 – 16.00

wycieczka autobusowa po Trójmieście z prezentacją kluczowych obszarów problemowych oraz projektów prestiżowych zrealizowanych w ostatnim pięcioleciu.

17.30 -19.30

Seminarium w Pomorskiej Okręgowej Izbie Architektów w ramach cyklu „Dni Architektury - spotkanie VI”:
„CEGLA WE WSPÓŁCZESNEJ ARCHITEKTURZE EUROPY PÓŁNOCNEJ”

- 1 Tradycja architektury ceglanej w Europie Północnej a współczesność – dr B. Macikowski
- 2 Kolor i faktura - fasada Oelsner'a – Prof. dr P. Michelis (HCU)
- 3 Klinkier i cegła w Hafency - prezentacja dorobku firmy projektowej Spengler&Wiescholek/ Hamburg
- 4 Cegła w Danii – realizacje z Kopenhagi – prezentacja firmy Petersen-Tegl/Kopenhaga

Dzień pierwszy (1 kwietnia 2011 piątek):

9.00 – 10.00 rejestracja uczestników (stolik kawowy)

10.00 – 11.00 prowadzący: dr G. Rembarz – sekretarz naukowy konferencji (WAPG)

- uroczyste otwarcie konferencji Dr hab. A.Taraszkiewicz (Dziekan WAPG)
- wykład wprowadzający:
Dziedzictwo historii a miasto współczesne - Dr Sigfried RCT Enders Prezydent ICOMOS
- Ku portowej metropolii: Gdańsk/Gdynia i Hamburg/Altona - dr hab. P. Lorens

11.00 – 13.00 sesja pierwsza - prowadzący: dr M. Włodarczyk (WAPK, ICOMOS PKN)

Twórczość Architekta Altony Gustav'a Oelsner'a

- Architekt miejski i społecznik Gustav Oelsner - Prof. dr P. Michelis HCU, Gustav-Oelsner-Gesellschaft
- Architekt Altony Gustav Oelsner na tle swojej epoki - Dr J. Lubitz Gustav-Oelsner-Gesellschaft
- „Gustav Oelsner – światło, powietrze, barwa”
– Prof. dr P. Michelis HCU, dr B. Macikowski, dr M.Kostrzewska (WAPG) – kuratorzy wystawy

Uroczyste otwarcie wystawy,
Dr.-Ing. Walter Pelka, Rektor HCU Hafency Universität Hamburg
Prof. Jan Hupka, Prorektor Politechniki Gdańskiej

lunch

14.30 - 18.30 sesja druga

Gustav Oelsner + Mieszkać w porcie

Z dala od Altony - prowadzący: Prof. dr hab. N. Juzwa (WAŚL, KUiA PAN)

- „Modernizacja” epoka międzywojenna - dr Andrzej Szczerski UJ
- Gustav Oelsner - architekt i urzędnik we Wrocławiu w latach 1904-1911 dr A. Gryglewska WAPWr
- Architektura Katowic w czasie Gustav'a Oelsner'a” - dr R. Nakonieczny WAPŚI
- Transfer europejskiego modernizmu – Gustav Oelsner w Istambule – (w trakcie potwierdzenia)

Przerwa kawowa

- Modernizm w Gdyni na tle dokonań Europy Środkowej i Wschodniej - Prof. dr hab. R. Cielątkowska
- Osiedla międzywojenne w kontekście dzisiejszej Warszawy - dr hab. Krystyna Gruszecka WAPW
- Poznań w czasach wczesnego Modernizmu – dr hab. A. Nadolny WAPP
- Modernizm w Szczecinie - R. Długopolski Szczecin

Dyskusja, koktajl

Dzień drugi (2 kwietnia 2011 – sobota):

9.30 przywitanie uczestników drugiego dnia konferencji

- Gdynia – współczesne Miasto z morza i marzeń – dr Marek Stępa Wiceprezydent M.Gdynia

10.00 -11.30 sesja trzecia: prowadzący: Prof. dr D. Schubert HCU/Hamburg

„Funkcja mieszkaniowa w nowoczesnym śródmieściu miasta portowego”

- Nowoczesne serce metropolii - Hamburg Hafencity – dr Jörn Walter Bausenator Hamburga
- Gdynia nowoczesny rozwój centrum miasta – tereny poportowe – M. Karzyński Dyrektor BPP Gdynia
- „Sznur z pereł” - hamburski front wodny – architekci hamburscy Firma Spengler&Wiescholek/Hamburg

Dyskusja, przerwa kawowa

12.00 - 13.30 sesja czwarta: prowadzący: Prof. dr. A. Karaman TR Mimar Sinan Istanbul

„Koezystencja terenów mieszkaniowych i przemysłowo-portowych w miastach portowych”

- Rewitalizacja i reurbanizacja istniejących dzielnic mieszkaniowych – dr G. Rembarz WAPG
- „Skok za Elbę” i „80 ogrodów dookoła świata” - Hamburg Wilhelmsburg IBA i IGS 2013 (międzynarodowa wystawa budowlana i ogrodowa) - dr J. Walter Bausenator Hamburga
- Efektywność gospodarki zasobami w architekturze i planowaniu miejskim – Prof. dr W. Willkomm HCU
- Na drugim brzegu Wisły – rozwój Portu Praskiego w Warszawie – Prof. dr hab. S. Gzell (WAPW)

Dyskusja, Lunch

14.30 -18.00 sesja piąta : prowadzący: Prof. dr W. Willkomm HCU

„Współczesne tendencje w kształtowaniu zabudowy mieszkaniowej frontów wodnych miast portowych”

- Rozwój terenów poportowych Szczecina – J. Nykanda-Trepka UM Szczecin,
Komisja Planowania Przestrzennego Polski Północnej PAN
- Nowe zespoły mieszkaniowe nad Motławą w kontekście rewitalizacji frontu wodnego Gdańska - dr hab. P.Lorens WAPG

Przerwa kawowa

- Projekty mieszkaniowe na froncie wodnym Lizbony – Prof. dr S. Morgado University of Technology Lisbon
- Transformacja frontu wodnego Istambułu - Prof. dr. A. Karaman TR Mimar Sinan Fine Arts University Stambuł/Turcja (20 min)
- Mieszkalnictwo w projektach waterfrontowych Izmiru/Turcja – Dr. S. Gokcen Dundar DEU Izmir/Turcja

Dyskusja podsumowująca konferencję i uroczyste zakończenie konferencji ok. godz. 18.00